

บทความวิจัย
เรื่อง ปรัชญาขงจื๊อว่าด้วยเรื่องของผู้หญิง

โดย
นางสาวจรรูกัญญา ตั้งจิตพัฒนา
รหัสนักศึกษา 05610768

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทความวิจัย	ปรัชญาขงจื้อว่าด้วยเรื่องของผู้หญิง
ผู้เขียน	นางสาวจารุกัญญา ตั้งจิตพัฒนา
อาจารย์ที่ปรึกษา บทความวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาญณรงค์ บุญหนุน
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัย “ปรัชญาขงจื้อว่าด้วยเรื่องของผู้หญิง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของหลักปรัชญาขงจื้อที่มีต่อผู้หญิงจีนโบราณและหลักการดำรงตนของผู้หญิงจีนโบราณอันเป็นผลมาจากหลักปรัชญาขงจื้อ

ผลการศึกษาพบว่า หลักปรัชญาขงจื้อไม่ได้ให้ความสำคัญต่อผู้หญิงมากนัก จากการตีความของนักคิดขงจื้อต่างก็ให้ความเห็นตรงกันว่า ผู้หญิงเป็นผู้ร้น้อย ไม่มีบทบาท ไม่มีสิทธิ์มีเสียงในสังคม เท่ากับผู้ชาย แนวคิดเช่นนี้เองที่ผลักให้ผู้หญิงในสังคมจีนโบราณถูกผลักออกจากระบบการศึกษาที่ใช้แนวคิดขงจื้อเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนหลัก

แม้ต่อมาจะมีวรรณกรรมนริจตุปกรณ์เกิดขึ้นจากความต้องการที่จะให้ผู้หญิงได้รับการศึกษาเหมือนผู้ชาย แต่การยึดมั่นในวัฒนธรรมขงจื้ออย่างเข้มข้น ทำให้การศึกษาของผู้หญิงจีนโบราณถูกกดทับและถูกจำกัด ผู้หญิงถูกตีกรอบด้านความคิดและความประพฤติ ขาดอิสรภาพในการศึกษา อยู่ในกรอบของสังคมที่ครอบงำด้วยวัฒนธรรมขงจื้อ จนกระทั่งปัจจุบัน

คำสำคัญ : ปรัชญาขงจื้อ, ผู้หญิง, นริจตุปกรณ์

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องปรัชญาขงจื๊อว่าด้วยเรื่องของผู้หญิง เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาญณรงค์ บุญหนุน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

นางสาวจรรุภิญญา ตั้งจิตพัฒนา

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
1. บทนำ	1
1.1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. คำถามวิจัย	2
1.3. วัตถุประสงค์	2
1.4. ขอบเขตการศึกษา	2
1.5. วิธีการศึกษา	2
2. ผลการศึกษา	3
2.1. แนวคิดของหลักปรัชญาขงจื้อที่มีต่อผู้หญิง	3
2.2. หลักการดำรงตนของผู้หญิงจีนโบราณอันเป็นผลมาจากหลักปรัชญาขงจื้อ	4
2.2.1. ด้านรูปลักษณะภายนอก	5
2.2.2. ด้านการประพฤติตน	5
1.) ความประพฤติและหน้าที่ในฐานะลูกสาว	5
2.) ความประพฤติและหน้าที่ในฐานะภรรยาและลูกสะใภ้	6
3.) ความประพฤติและหน้าที่ในฐานะมารดา	7
2.2.3. ด้านทัศนคติ ความคิด และความเชื่อ	7
1.) ความเจียมตน	7
2.) ความเป็นผู้หญิงที่ดี	8
3.) ผู้หญิงและเรื่องในบ้าน	9
3. สรุปผลการศึกษา	11
บรรณานุกรม	12
ประวัติย่อผู้วิจัย	14

1. บทนำ

1.1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สังคมจีนโบราณเป็นสังคมที่ถูกครอบเอาไว้ด้วยหลักปรัชญาขงจื๊อ หลักจริยศาสตร์ที่ถูกสร้างขึ้นมาจาก ‘ขงจื๊อ’ เพื่อสั่งสอนให้คนในสังคมดำรงตนด้วยคุณธรรมและจริยธรรม โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถทำให้มนุษย์ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยความสงบสุขเรียบร้อยบนพื้นฐานของหลักธรรม 5 ประการ ได้แก่ เมตตาธรรม มโนธรรม จริยธรรม สัจธรรม และปัญญาธรรม

ด้วยเหตุนี้ ปรัชญาขงจื๊อจึงถือเป็นหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของภูมิภาคเอเชียและอยู่คู่กับสังคมชาวเอเชียโดยเฉพาะในสังคมจีนมาอย่างยาวนาน สร้างค่านิยมอันดีงามมากมายที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมจีนมามากมาย ทั้งค่านิยมเรื่องความกตัญญู ค่านิยมเรื่องความจงรักภักดี และค่านิยมความถ่อมตัว เป็นต้น นอกจากนี้ หลักปรัชญาขงจื๊อยังเป็นจุดเริ่มต้นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้หญิง

ถึงแม้ว่าตามหลักแล้ว ขงจื๊อจะไม่เคยกล่าวถึงหน้าที่ของผู้หญิงโดยตรงในคำสอน มีเพียงคำกล่าวที่ว่า “สตรีและคนใช้นั้นอบรมได้ยากที่สุด หากใกล้ชิดมากเกินไป ก็จะสูญเสียความยำเกรง หากเหินห่างมากเกินไป พวกเขาก็จะซุ่มเคือง” (คัมภีร์หลุนอวี่ เล่มที่ 17 บทที่ 25) ประโยคนี้ถูกตีความหมายว่า ผู้หญิงถูกจัดอยู่ในหมวดเดียวกับคนใช้ และถูกปฏิบัติในฐานะผู้น้อย

นอกจากนี้ยังมีคำกล่าวที่ว่า “สตรีที่ดี คือสตรีที่ไร้การศึกษา” ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้หญิงไม่ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับผู้ชาย หรือไม่ได้รับการศึกษาเลย จนกระทั่ง “ปิ่นเจา” ผู้หญิงในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออกที่มีแนวคิดอยากให้ผู้หญิงได้รับการศึกษาเหมือนผู้ชาย ได้ประพันธ์วรรณกรรมเรื่อง “เดือนหญิง” ขึ้นมาเพื่อสั่งสอนผู้หญิงตามค่านิยมของปรัชญาขงจื๊อ การศึกษาของผู้หญิงจึงถูกจำกัดไว้ที่หลักการวางตัวในฐานะ “ผู้หญิงที่ดี” ทั้งก่อนและหลังการแต่งงาน

การเกิดขึ้นของวรรณกรรมสอนหญิงสร้างค่านิยมที่สร้างการกดทับและลดทอนคุณค่าของผู้หญิงในสังคมมาจนถึงปัจจุบัน ผู้หญิงภายใต้อิทธิพลของหลักปรัชญาขงจื๊อถูกจำกัดบทบาทไว้แค่ในบ้าน ในฐานะลูกสาวที่ต้องเชื่อฟังพ่อ ภรรยาที่ต้องเชื่อฟังสามี และแม่ที่ต้องเชื่อฟังลูกชายคนโต ผู้ศึกษาจึงใคร่จะศึกษาหลักปรัชญาขงจื๊อที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง และหลักการดำรงตนของผู้หญิงที่เป็นผลมาจากหลักปรัชญาขงจื๊อ เพื่อให้เข้าใจถึงภาพรวมและบริบททางสังคมที่ผู้หญิงต้องเผชิญทั้งในอดีตและปัจจุบันมากขึ้น

1.2. คำถามวิจัย

- 1.2.1. ประชาชนจึงมีแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงอย่างไร
- 1.2.2. ภายใต้ความเข้มข้นของหลักปรัชญาของจีอีในสังคมจีนโบราณ ผู้หญิงในสมัยนั้นมีหลักการดำรงตนเช่นไร

1.3. วัตถุประสงค์

- 1.3.1. เพื่อศึกษาแนวคิดของหลักปรัชญาของจีอีที่มีต่อผู้หญิง
- 1.3.2. เพื่อศึกษาหลักการดำรงตนของผู้หญิงจีนโบราณอันเป็นผลมาจากหลักปรัชญาของจีอี

1.4. ขอบเขตการศึกษา

- 1.4.1. ศึกษาแนวคิดของหลักปรัชญาของจีอี
- 1.4.2. ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงตามหลักปรัชญาของจีอี
- 1.4.3. ศึกษาหลักการดำรงตนของผู้หญิงตามที่ปรากฏในวรรณกรรมสอนหญิง “นริจตุรปกรณ”
- 1.4.4. ศึกษาบริบททางสังคมของผู้หญิงจีนโบราณ

1.5. วิธีการศึกษา

- 1.5.1. วิธีการเก็บข้อมูล
เก็บข้อมูลด้วยการศึกษาจากงานวิจัยและบทความเกี่ยวกับปรัชญาของจีอี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงตามหลักปรัชญาของจีอี
- 1.5.2. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 1.) วิเคราะห์หลักปรัชญาของจีอี
 - 2.) วิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงตามหลักปรัชญาของจีอี
 - 3.) วิเคราะห์บริบททางสังคมของผู้หญิงจีนโบราณ
- 1.5.3. เทคนิคการวิเคราะห์
ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงบรรยาย

2. ผลการศึกษา

2.1. แนวคิดของหลักปรัชญาขงจื๊อที่มีต่อผู้หญิง

ขงจื๊อ (551–479 ปีก่อนคริสตกาล) คือนักปราชญ์ชาวจีนที่มีชื่อเสียง และเป็นผู้วางรากฐานหลักจริยศาสตร์ให้กับสังคมจีน เพื่อสร้างสังคมที่สงบสุขภายใต้ภาวะสงครามและการเมืองที่ระส่ำระสายด้วยการสร้างแนวความคิด “มนุษย์ที่ดี” โดยจากการศึกษาของสุวัณน์ ทาสุนทร์ (2559) จะพบว่าการเป็น “มนุษย์ที่ดี” ตามหลักจริยศาสตร์ของขงจื๊อนั้น มนุษย์ควรมีการศึกษา รู้จักทำมาหากิน ประหยัดเก็บออม ชื่นชมศิลปะ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ รู้จักจารีตประเพณี รู้ถูกรู้ผิด และเห็นแก่ผู้อื่น

แม้ว่าคำสอนของขงจื๊อจะเป็นคำสอนที่มุ่งเน้นไปที่การสอนมนุษย์ แต่จากการศึกษาเบื้องต้นแล้วจะพบว่า คำสอนของขงจื๊อนั้นมุ่งเน้นไปที่การสอนผู้ชายเสียเป็นส่วนใหญ่ นอกจากคำกล่าวขงจื๊อที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์หลุนอวี่ เล่มที่ 8 บทที่ 20 และคัมภีร์หลุนอวี่ เล่มที่ 17 บทที่ 25 ซึ่งเป็นการพูดถึงผู้หญิงในแบบอ้อม ๆ แล้ว จะพบว่าหลักคำสอนสตรีที่ปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน เป็นเพียงแค่การตีความจากคำสอนหลัก อิงกับสภาพสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ ของนักปราชญ์ขงจื๊อรุ่นหลัง ๆ ทั้งสิ้น

ในสมัยชุนชิว (770-453 ปีก่อนคริสตกาล) ได้ปรากฏบันทึกคำสอนหญิงที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมขงจื๊อใน “The Book of Etiquette and Ceremonial” และ “The Rites of Zhou” เรียกว่า “หลักสามเชื่อฟัง สี่จรรยา (三从四德)” ซึ่งมีเนื้อหาว่า การเป็นผู้หญิงที่ดีนั้นจะต้องเชื่อฟังอยู่สามอย่างคือ ก่อนแต่งงานเชื่อฟังบิดา ออกเรือนแล้วเชื่อฟังสามี เมื่อสิ้นสามีให้เชื่อฟังบุตรชาย และจะต้องเพียบพร้อมด้วยสี่คุณธรรม ก็คือ ขยันขันแข็ง รูปร่างหน้าตาสะอาดสะอ้านงดงาม พูดจาอ่อนหวาน และประพฤติตนถูกต้องดีงาม

หลักสามเชื่อฟัง สี่จรรยานี้เอง ที่น่าจะเป็นต้นแบบให้กับการตีความของของ Dong Zhongshu (179-104 ปีก่อนคริสตกาล) นักปรัชญาขงจื๊อในราชวงศ์ฮั่น ที่นำทฤษฎีหยิน-หยางมาใช้อธิบายความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมจากระดับบนสู่ล่าง หรือก็คือ เมื่อมีผู้นำ(หยาง) ก็ต้องมีผู้ตาม(หยิน) สังคมจึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เกิดเป็นหลัก “สามหลัก ห้าคุณธรรม(三纲五常)” โดยกฎสามหลักนี้ได้อธิบายความสัมพันธ์ในสังคมเอาไว้ว่า “กษัตริย์นำขุนนางตาม พ่อนำลูกชายตาม สามีนำภรรยาตาม” และคุณธรรมหลักที่มนุษย์พึงมี คือ ความเมตตากรุณา(仁) ศีลธรรมและคุณธรรม(义) ขนบจารีตและแบบแผนความประพฤติ(礼) สติปัญญา(智) และสัจจะ(信)

แนวคิดหยิน-หยาง และกฎสามหลัก ห้าคุณธรรม ของ Dong Zhongshu นั้นได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในสมัยราชวงศ์ฮั่น (202 ปีก่อนคริสตกาล – ค.ศ. 8) เนื่องจากตัวแนวคิดสร้างความมั่นคงให้กับระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งเป็นการปกครองในแนวคิด และถูกปรับใช้กับความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมอย่างแพร่หลาย รวมไปถึงความสัมพันธ์ในการแต่งงานระหว่างสามี-ภรรยา ส่งผลให้ผู้หญิงในสังคมจีนถูกลดบทบาทลงมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะบทบาทนอกบ้าน การรักษาพรหมจรรย์และการเป็นผู้ตามที่ดีนั้นกลายเป็นคุณธรรมอันพึงมีของผู้หญิงในยุคนี้ และยุคต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน

2.2. หลักการดำรงตนของผู้หญิงจีนโบราณอันเป็นผลมาจากหลักปรัชญาขงจื้อ

เพื่อที่จะศึกษาหลักการดำรงตนของผู้หญิงจีนโบราณอันเป็นผลมาจากหลักปรัชญาขงจื้อ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากวรรณกรรมสอนหญิงที่มีชื่อเสียงของจีน “นริจตุปกรณ์” หรือ “女四书 (Nü sìshū)” ฉบับแปลภาษาอังกฤษโดย Ann A. Pang- White ที่ถูกตีพิมพ์เป็นรูปเล่มในปีค.ศ. 2018 โดยใช้ชื่อว่าชื่อ “The Confucian Four Books for Women: A New Translation of the Nü Shishu and the Commentary of Wang Xiang” โดยวรรณกรรมนริจตุปกรณ์นี้ เป็นวรรณกรรมที่เขียนโดยผู้หญิงในประวัติศาสตร์จีนภายใต้กรอบวัฒนธรรมของขงจื้อ และถูกรวบรวมโดย “หวังเซียง” บัณฑิตสำนักหู่ ในรัชศกเทียนฉีปีที่ 4 (ตรงกับปีคริสต์ศักราช 1624) สมัยจักรพรรดิสี่จง ช่วงปลายราชวงศ์หมิง ซึ่งภายในประกอบด้วยวรรณกรรมทั้งหมด 4 เรื่อง ได้แก่

เดือนหญิง (女戒) เขียนขึ้นโดย “ปิ่นเจา” (ปีคริสต์ศักราช 45-117 โดยประมาณ) นักประวัติศาสตร์หญิงชาวจีนคนแรกในยุคราชวงศ์ฮั่นตะวันออก และครูสอนหนังสือให้แก่สตรีชั้นสูงในวัง เดือนหญิงเป็นวรรณกรรมสอนหญิงเรื่องแรกในประวัติศาสตร์จีน ปิ่นเจาเขียนวรรณกรรมเรื่องนี้ขึ้นมาด้วยความต้องการที่จะผลักดันให้ผู้หญิงในราชวงศ์ฮั่นได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับผู้ชาย และต้องการที่จะสั่งสอนลูกสาวที่ยังไม่ได้ออกรือน เนื้อหาของวรรณกรรมเล่มนี้เขียนบนพื้นฐานของวัฒนธรรมขงจื้อครอบคลุมตั้งแต่หลักปฏิบัติตนในขณะที่ยังครองเรือน ไปจนถึงหลักการเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดีหลังการแต่งงาน วรรณกรรมเรื่องนี้ถือเป็นวรรณกรรมสอนหญิงที่มีชื่อเสียงที่สุดและเป็นต้นแบบให้แก่วรรณกรรมสอนหญิงในยุคต่อ ๆ มา (กฤตพร มานูรัตน์วงศ์ และสุรีย์ ชุณหะเรืองเดช, 2562, น.153-154)

หลุนอี่วี่สำหรับสตรี (女论语) เขียนขึ้นโดย “ซ่งรั่วซู่” นักเขียนและนักวิชาการหญิงในราชวงศ์ถัง (ปีคริสต์ศักราช 618-907) เขียนขึ้นโดยการนำเอาคัมภีร์หลุนอี่วี่มาตีความและเขียนเลียนแบบ มีจุดประสงค์หลักเพื่อการสั่งสอนและชี้้นำความประพฤติอันดีงามให้แก่ผู้หญิงตามแนวคิดของหลักปรัชญาขงจื้อ

นิवासศึกษา (内训) เขียนขึ้นโดย “เหรินเซี่ยวเหวินฮองเฮา” (ปีคริสต์ศักราช 1362-1407) พระมเหสีในจักรพรรดิเฉิงจู๋ (ปีคริสต์ศักราช 1360-1424) จักรพรรดิในราชวงศ์หมิง(ปีคริสต์ศักราช 1368-1644) ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นสะใภ้ที่ดี และภรรยาที่ปรนนิบัติพระสวามีและพระมารดาของพระสวามีได้อย่างไม่มีขาดตกบกพร่อง นิवासศึกษานี้ ถูกเขียนขึ้นเพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้แก่ผู้หญิงในราชสำนักให้ได้ปฏิบัติตาม (กฤตพร มานูรัตน์วงศ์ และสุรีย์ ชุณหะเรืองเดช, 2562, น.154-155)

บันทึกสตรีต้นแบบ (女范捷录) เขียนขึ้นโดย “หลิวซือ” ในช่วงปลายราชวงศ์หมิง(ปีคริสต์ศักราช 1368-1644) หลิวซือคือมารดาของ “หวงเซียง” บัณฑิตสำนักครูผู้รวบรวมวรรณกรรมสอนหญิงทั้ง 4 เล่มเข้าด้วยกัน วรรณกรรมเรื่องนี้เขียนถึงหลักปฏิบัติตนของผู้หญิงที่สอดคล้องกับหลัก “สามหลัก ห้าคุณธรรม(三纲五常)” ที่ได้กล่าวไปในข้างต้น รวมถึงเขียนยกตัวอย่างและยกย่องผู้หญิงที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรมในประวัติศาสตร์ให้เห็นภาพมากขึ้น

โดยทั้งสิ้นเล่มมีเนื้อหาที่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้ดังนี้

2.2.1. ด้านรูปลักษณ์ภายนอกและบุคลิกภาพ

ผู้หญิงที่ดีตามหลักขงจื้อจะต้องมีรูปร่างหน้าตาที่เพียบพร้อมและมีบุคลิกภาพที่น่าชื่นชม กล่าวคือต้องมีทั้ง “妇容 (Fù róng)” หมายถึงความงามทางร่างกาย การแสดงออกที่มีมารยาท รวมไปถึงจนถึงอากัปกริยาต่าง ๆ ทั้งการยืน เดิน นั่ง และนอน การรักษาความสะอาดของร่างกาย และบุคลิกที่อ่อนน้อมอ่อนโยน ดูสง่างาม และ “妇言 (Fù yán)” มธุรสวาจา คือการพูดเจรจาสุภาพนุ่มนวล รู้จักพูดจาให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ ไม่พูดพรั้าเพรื่อ (กฤตพร มานูรัตน์วงศ์ และสุรีย์ ชุณหะเรืองเดช, 2562, น.160)

ในวรรณกรรมหลุนอี่วี่สำหรับสตรี บทที่ 1 การครองตน กล่าวว่า ผู้หญิงไม่ควรหันหน้ากลับไปมองด้านหลัง เวลาพูดไม่ควรอ้าปากกว้างจนเกินไป ลูกยืนไม่สะบัดชายกระโปรง นั่งลงไม่เขย่าขา มีความสุขไม่หัวเราะเสียงดัง โหมโหไม่ขึ้นเสียง (Pang- White, 2018, p. 83)

2.2.2. ด้านความประพฤติและหน้าที่

1.) ความประพฤติและหน้าที่ในฐานะลูกสาว

ผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงานนั้นส่วนใหญ่แล้วจะอยู่แต่บริเวณเรือนด้านในของบ้านซึ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของผู้หญิง มีหน้าที่หลัก ๆ คือเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดาและมารดาอย่างเคร่งครัด เรียนรู้หลักธรรมเนียมปฏิบัติและงานบ้านงานเรือนจากมารดา และถือพรหมจรรย์จนกว่าจะถึงเวลาแต่งงานออกไป

เมื่อบิดามารดาแก่ตัวลงก็ควรทำงานแทนพวกเขา และคอยดูแลสอบถามทุกข์สุขของพ่อ-แม่ อยู่เสมอ หากเหลือสิ่งใดต้องจัดแจงหาให้ เมื่อพวกเขาตายลง ก็ต้องจัดพิธีศพให้ได้อย่างถูกต้อง สวมชุดขาวไว้ทุกข์ให้พวกเขา นานสามปี ตั้งป้ายชื่อเอาไว้ในศาลบรรพชน และเมื่อถึงวันครบรอบวันตายก็ทำพิธีเช่นไหว้ให้เหมาะสม

2.) ความประพฤติและหน้าที่ในฐานะภรรยาและสะใภ้

เมื่อถึงวัยแต่งงาน หน้าที่หลักของผู้หญิงก็จะเปลี่ยนไปเป็นการปรนนิบัติสามีให้ดี การตื่นก่อนนอนที่หลังสามีเป็นสิ่งที่ควรทำเพื่อที่จะสามารถจัดแจงเสื้อผ้า เตรียมน้ำล้างหน้าในยามเช้า และเตรียมอาหารเช้าให้กับผู้เป็นสามีได้ทันเวลา ผู้หญิงในฐานะภรรยาจะถูกคาดหวังพร้อมที่จะรับใช้ผู้เป็นสามีอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้หากสามีตายไปก่อน ผู้เป็นภราก็จะต้องสวมชุดขาวไว้ทุกข์ให้กับสามีเป็นเวลา 3 ปีเช่นเดียวกับการไว้ทุกข์ให้บิดามารดาของตนเอง ทำหน้าที่แทนสามีในการดูแลครอบครัว จนกว่าบุตรชายจะโตพอ และไม่ควรถูกคิดที่จะแต่งงานใหม่อย่างเด็ดขาด

นอกจากการปรนนิบัติสามีให้ดีแล้ว ผู้หญิงในฐานะสะใภ้ของบ้าน ก็ควรที่จะปรนนิบัติพ่อ-แม่สามีให้ดีด้วย เมื่อแต่งงานมาแล้ว พ่อ-แม่ของสามีก็ถือว่าเป็นพ่อ-แม่ของตนเอง การปรนนิบัติพวกเขาด้วยความใสใจจึงเป็นหน้าที่ที่พึงกระทำ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ-แม่สามีอย่างไม่มีข้อแม้ และถึงแม้ว่าตนเองจะไม่เห็นด้วยก็คำสั่งเหล่านั้นก็ต้องทำ

ในวรรณกรรมหลุนอิวสำหรับสตรี บทที่ 6 การปรนนิบัติพ่อ-แม่สามี กล่าวถึงการปฏิบัติตนต่อหน้าพ่อ-แม่สามีเอาไว้ว่า ไม่ควรสบตาพ่อสามี หากแม่สามีนั่งลงที่ไหน ให้ยืนอยู่ใกล้ ๆ ด้วยความเคารพ และพร้อมรับคำสั่งและนำไปปฏิบัติตามโดยทันที ในยามกลางคืน ลูกสะใภ้จะต้องคอยปรนนิบัติพ่อ-แม่สามีเข้านอน ในยามเช้าก็ต้องตื่นมารอปรนนิบัติตั้งแต่เช้าตรู่

เมื่อแต่งงานเข้ามาในครอบครัวของสามี ญาติพี่น้องของเขานั้นนับว่าเป็นญาติพี่น้องของตนเอง เพื่อความสงบสุขและความปรองดองภายในบ้าน การที่ผู้เป็นภรรยาสามารถเข้ากันได้กับ

น้อง ๆ ของผู้เป็นสามีเป็นสิ่งที่ดี ในวรรณกรรมเดือนหญิง บทที่ 7 ความปรองดองกับน้องสามี กล่าวไว้ว่า สามีจะรักภรรยาได้ก็เมื่อพ่อ-แม่สามีรักภรรยา พ่อ-แม่สามีจะรักภรรยาได้ก็ต่อเมื่อน้องสามีชื่นชมภรรยา ดังนั้นความปรองดองระหว่างภรรยาและน้องสามีจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตคู่ของสามีภรณานั้นราบรื่น

หน้าที่ของผู้หญิงในฐานะภรณานั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่การปรนนิบัติดูแลสามีและครอบครัวของเขาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการดูแลเรื่องราวภายในบ้าน ความเป็นอยู่ อาหารการกิน ความสะอาดสบายของคนในครอบครัว การเงิน และควบคุมดูแลคนใช้และลูกจ้างในเรือน รวมไปถึงจนถึงปฏิบัติและให้การดูแลอนุภรรยาของสามีด้วยความใจกว้างและมีเมตตา

3.) ความประพฤติและหน้าที่ในฐานะมารดา

เมื่อแต่งงานแล้ว ผู้หญิงจะถูกคาดหวังให้มีลูกทันที และในฐานะมารดา ผู้หญิงควรจะเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ลูก ๆ เมื่อมีลูกชายจะต้องสั่งสอนมารยาทและขนบธรรมเนียมเบื้องต้นให้กับลูกชาย ก่อนจะต้องส่งไปให้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา เมื่อลูกชายต้องไปร่ำเรียนที่สถานศึกษา ก็เป็นหน้าที่ของผู้เป็นแม่ที่จะต้องเตรียมอาหารกลางวันให้ลูกชายติดตัวไป และเตรียมอาหารเย็นให้ลูกเมื่อลูกกลับถึงบ้าน

เมื่อมีลูกสาว ผู้เป็นมารดาจะต้องเป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูและให้ความรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณี คุณธรรมของสตรี และเมื่อบุตรสาวถึงวัยแต่งงาน ก็จะต้องเป็นผู้ที่เลือกสรรผู้ชายดี ๆ ให้แก่ลูกสาว และเมื่อลูกชายโตพอและกลายเป็นประมุขของบ้านคนใหม่ มารดาก็จะต้องเชื่อฟังลูกต่อไป เมื่อเขาแต่งงาน ก็ควรที่จะปฏิบัติกับลูกสะใภ้ด้วยความเมตตา สั่งสอน ดูแล และรักใคร่ไม่ให้ต่างกับลูกในไส้

2.2.3. ด้านทัศนคติ ความคิด และความเชื่อ

1.) ความเจียมตน

วรรณกรรมสอนหญิงทั้ง 4 เรื่อง ล้วนเป็นการเขียนขึ้นมาโดยอิงจากแนวความคิดของหลักปรัชญาขงจื้อที่มีอยู่แล้วในในสังคม แนวความคิดที่มีอิทธิพลและถูกอ้างถึงมาที่สุดในวรรณกรรมเหล่านี้ก็คือ “หลักหยิน-หยาง” ที่เปรียบชายเป็นหยาง และเปรียบหญิงเป็นหยิน แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางฐานะระหว่างชาย-หญิงในสังคมจีน แบ่งแยกสังคมชาย-หญิงออกจากกันอย่างสมบูรณ์ ในวรรณกรรมหลุนอี่วี่สำหรับสตรี บทที่ 1 การครองตน กล่าวเอาไว้อย่างชัดเจนว่า

หญิง-ชายนั้นต้องแยกออกจากกัน เนื่องจากหน้าที่ของชายหญิงนั้นต่างกันอย่างสิ้นเชิง ไม่สามารถปะปนกันได้ ชายที่เป็นหยางนั้นคือผู้นำ และหญิงที่เป็นหยินนั้นคือผู้ตาม

แนวความคิดนี้ส่งผลให้ผู้หญิงเกิดความเจียมตน และอ่อนน้อมต่อผู้ชายและผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า จะเห็นได้จากการที่ผู้หญิงในสมัยก่อนมักจะแทนตนด้วยคำว่า 妾(Qiè) ซึ่งมีความหมายในเชิงกล่าวถึงตัวเองว่าเป็นผู้น้อย หรือต่ำต้อยกว่าผู้ที่ตนเองกำลังสนทนาด้วย

ในวรรณกรรมเดือนหญิงบทที่ 1 ความต่ำต้อยและความอ่อนแอ กล่าวเอาไว้อย่างชัดเจนว่า เพื่อที่จะทำให้เห็นได้ชัดว่าผู้หญิงนั้นต่ำต้อยและอ่อนแอ พวกเขาจะต้องวางตัวให้ต่ำต้อยกว่าผู้อื่น อ่อนน้อม ยอมจำนน เคารพ ให้เกียรติ และยกผู้อื่นเอาไว้ก่อนตนเองเสมอ หากทำเรื่องดี ๆ ก็ห้ามโอ้อวด แต่ถ้าทำผิดจะต้องไม่ปิดความรับผิดชอบ ต้องแบกรับความอับยศและถ้อยคำดูหมิ่นเอาไว้ให้ได้ และควรจะต้องทำตัวให้เหมือนหวาดกลัวและต่ำต้อยกว่าผู้อื่นอยู่เสมอ

2.) ความเป็นผู้หญิงที่ดี

ผู้หญิงที่ดีนั้นคือผู้หญิงที่มีคุณธรรมเพียบพร้อม ทั้งคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ตามหลักขงจื้อ อย่างความเมตตากรุณา(仁) ศีลธรรมและคุณธรรม(义) ขนบจารีตและแบบแผนความประพฤติ(礼) สติปัญญา(智) และสัจจะ(信) และคุณธรรมของผู้หญิงตามที่ปรากฏใน “หลักสามเชื้อฟิง สัจจรรยา (三从四德)” อย่าง ความขยันขันแข็ง ความสะอาดสะอาดอัน ความอ่อนหวานทางวาจา และการประพฤติตนอย่างถูกต้องดีงาม

ในวรรณกรรมทั้ง 4 เรื่อง คุณธรรมที่ถูกพูดถึงมากที่สุดก็คือ คุณธรรมที่เกิดจากการพฤติกรรมอย่างถูกต้องดีงาม เนื่องจากภายใต้กรอบวัฒนธรรมขงจื้ออันเข้มข้นในสังคมจีนโบราณ ผู้หญิงถูกจำกัดความประพฤติเอาไว้อย่างเข้มงวด แต่แล้วความประพฤติแบบไหนจึงจะเป็นความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม ตรงตามกรอบความเป็นผู้หญิงที่ดีในวัฒนธรรมขงจื้อ

ในวรรณกรรมเดือนหญิงบทที่ 4 ความประพฤติของสตรี กล่าวว่า คุณธรรมของผู้หญิงไม่ต้องการพรสวรรค์ที่หาตัวจับยากหรือความฉลาดเกินใคร เพียงแค่สงบปากสงบคำ คิดและเลือกคำพูดให้ดีก่อนจะพูดออกมา รักษาความบริสุทธิ์และกฎระเบียบของสังคมให้ดี รักษาความสะอาดของร่างกายและเสื้อผ้า เมื่อมีแขกก็ต้องเตรียมการต้อนรับอย่างไม่ให้ขาดตกบกพร่อง เท่านั้นถือว่าใช้ได้

ในวรรณกรรมหลุนอิ้วสำหรับสตรี กล่าวว่า ผู้หญิงควรรู้จักวิธีครองตนด้วยการฝึกจิตใจให้สงบ และรักษาพรหมจรรย์ หญิง-ชายควรแยกจากกันโดยสิ้นเชิง โดยผู้หญิงนั้นไม่ควรออกจากเรือนด้านหลังอันเป็นที่พำนัก และไม่ควรมั่วแต่จะแอบมองออกมาข้างนอกบ้าน ผู้หญิงควรใช้โอกาสก่อน

แต่งงานในการเรียนรู้งานบ้านให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เมื่อแต่งงานจะต้องรู้จักปรนนิบัติสามีและครอบครัวด้วยความเคารพและให้เกียรติ รวมไปถึงควรจะต้องมีความรู้มากพอที่จะสั่งสอนบุตรธิดาได้

ในวรรณกรรมนิเวศศึกษา บทที่ 1 คุณธรรมความประพฤติ กล่าวเอาไว้ว่า “หยกงามไร้มลทินถึงจะเป็นสมบัติล้ำค่า หญิงบริสุทธิ์พร้อมด้วยคุณธรรมถึงจะเป็นภรรยาตระกูลดี”¹ คุณธรรมในที่นี้หมายถึง พรหมจรรย์ ความสงบ ความสันโดษ ความสง่างาม ความสุขุม ความจริงใจ และความรักเดียวใจเดียวถึงจะเหมาะสมที่จะแต่งเข้ามาเป็นภรรยา

นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า ความผิดที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของผู้หญิงคือความขี้เกียจ ความริษยา และความโอหัง ซึ่งขัดต่อหลักคุณธรรมอันดีงามของผู้หญิงที่กล่าวไปข้างต้น

ในวรรณกรรมบันทึกสตรีต้นแบบ กล่าวเอาไว้ว่า เมื่อยังไม่แต่งงานจะต้องรักษาพรหมจรรย์และแสดงความกตัญญูต่อบิดามารดาอย่างเคร่งครัด เมื่อมีลูกจะต้องมีความรู้มากพอที่จะเป็นตัวอย่างและให้กับบุตรหญิง-ชายของตนเองและสามารถสั่งสอนมารยาท ขนบธรรมเนียม และประเพณีพื้นฐานให้กับพวกเขาได้

และจะเห็นได้ว่า ความประพฤติหนึ่งที่ปรากฏในวรรณกรรมทุกเรื่องก็คือ การรักษาพรหมจรรย์ ผู้หญิงที่ยังไม่ได้แต่งงานในสังคมจีนโบราณจะถูกคาดหวังให้รักษาพรหมจรรย์ของตนเองเอาไว้ยิ่งชีพ ในวรรณกรรมหลุนอิวี่สำหรับสตรีได้เน้นความสำคัญของพรหมจรรย์เอาไว้ว่า พรหมจรรย์นั้นเป็นศักดิ์ศรีของผู้หญิง หากสูญเสียไปก่อนการแต่งงาน ไม่ว่าจะดำรงตนอยู่ในหลักครองตนอย่างเคร่งครัด หรือประพฤติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรมสักกี่ข้อก็ไม่สามารถรักษาคุณธรรมของผู้หญิงเอาไว้ได้

ทั้งนี้ก็เพราะ การรักษาพรหมจรรย์นั้นเป็นเครื่องพิสูจน์ความอุทิศตนของผู้หญิงที่มีให้กับสามีในอนาคต เป็นการให้เกียรติอีกฝ่ายในฐานะผู้ปกครองและเจ้าของร่างกายของตนเอง ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาในสังคมจีนโบราณที่ผู้ชายมีสิทธิ์เหนือร่างกายของผู้หญิง การรักษาพรหมจรรย์ในที่นี้ยังหมายถึงการครองตนเป็นหม้ายหลังจากสามีตายโดยไม่แต่งงานใหม่อีก ตามคำที่ว่า ขุนนางที่ซื่อสัตย์จะไม่รับใช้สองประเทศ หญิงบริสุทธิ์ก็จะไม่แต่งงานใหม่สองคน

¹ แปลจาก The Confucian Four Books for Women: A New Translation of the Nü Shishu and the Commentary of Wang Xiang โดย Ann A. Pang- White, 2018, p. 138

3.) ผู้หญิงและเรื่องในบ้าน

เพราะในสังคมวัฒนธรรมขงจื้อมีหลักการควบคุมสังคมสอดคล้องกับกฎสามหลัก ทำคุณธรรมคือสังคมจะสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและสงบสุขก็ต่อเมื่อมนุษย์รู้และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองอย่างเคร่งครัด สามารถแบ่งหน้าที่หลัก ๆ ออกเป็นสองหน้าที่ ก็คือผู้นำและผู้ตาม โดยหน้าที่ของผู้นำทางสังคมนั้นจะเป็นของผู้ชายเท่านั้น

“ตำแหน่งที่ถูกต้องของผู้ชายคือการปกครองอาณาจักรภายนอก ตำแหน่งที่ถูกต้องของผู้หญิงคือการจัดการอาณาจักรภายใน”(วรรณกรรมบันทึกสตรีต้นแบบ บทที่ 1 บทนำ โดยรวม)²

จากประโยคที่กล่าวไปในข้างต้น จะเห็นได้ว่าสังคมวัฒนธรรมขงจื้อได้แบ่งหน้าที่ภายในและภายนอกบ้านเอาไว้อย่างชัดเจน ในขณะที่ผู้ชายทำหน้าที่ชี้แนะสังคม ปกครองบ้านเมือง และปกป้องประเทศชาติอยู่นอกบ้าน อำนาจในพื้นที่ภายในบ้านนั้นเป็นของผู้หญิงที่เป็นภรรยาของประมุขของบ้าน โดยผู้หญิงเจ้าของอำนาจควรจะต้องปกครองภายในบ้านด้วยความประหยัดและความขยัน เพราะสองสิ่งนี้เป็นตัวตัดสินชะตาของครอบครัว

“ถ้าคนขยัน ครอบครัวก็จะเจริญ ถ้าคนเกียจคร้าน ครอบครัวก็จะตกต่ำ ถ้าคนประหยัด ครอบครัวก็จะมั่งมี ถ้าคนฟุ่มเฟือย ครอบครัวก็จะยากจน” (วรรณกรรมหลุนอิวสำหรับสตรี บทที่ 9 การดูแลจัดการบ้าน)³

ผู้หญิงผู้ครองอำนาจในบ้านจะต้องคอยดูแลบ้านให้สะอาด จัดสรรบัญชีและคนงานให้เป็นระเบียบ ดูแลสารทุกข์สุกดิบของคนในครอบครัวอย่างไม่ให้ขาดตกบกพร่อง ปกครองด้วยความเมตตาและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อมีแขกมาเยี่ยมเยียนก็ต้องรับรองไม่ให้ผิดพลาด ไม่ให้สามีต้องอับอาย

² แปลจาก The Confucian Four Books for Women: A New Translation of the Nü Shishu and the Commentary of Wang Xiang โดย Ann A. Pang- White, 2018, p. 220

³ แปลจาก The Confucian Four Books for Women: A New Translation of the Nü Shishu and the Commentary of Wang Xiang โดย Ann A. Pang- White, 2018, p. 108

หน้าที่ของผู้หญิงจะถูกผูกติดเอาไว้แค่กับเรื่องภายในบ้านเท่านั้น ดังนั้นหน้าที่ในการออกไปทำงานเพื่อหาเงินจึงเป็นหน้าที่ของผู้ชาย แต่ถ้าหากโชคร้าย สามีตายไปตั้งแต่ลูกชายยังเล็ก หน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัวก็จะตกเป็นของภรรยา แต่งานที่ผู้หญิงจะสามารถทำได้โดยไม่สูญเสียคุณธรรมของผู้หญิงไปก็มีแต่งงานที่ทำได้ในบ้าน นั่นก็คืองานผ้าต่าง ๆ เช่นการถัก ทอ ปักผ้าชาย งานปักนิตาย เลี้ยงหนอนไหม เป็นต้น

แต่ถึงแม้จะบอกว่าอำนาจภายในบ้านเป็นของผู้หญิง และผู้ชายในฐานะสามีจะต้องให้เกียรติและเคารพในอำนาจของผู้เป็นภรรยา แต่แท้จริงแล้ว อำนาจเบ็ดเสร็จนั้นยังคงอยู่ในมือของผู้ชาย หากผู้หญิงผู้ครองอำนาจจัดการดูแลบ้านผิดพลาด หรือปกครองครอบครัวอย่างไร้คุณธรรม ผู้ชายในฐานะประมุขที่แท้จริงของบ้านก็จะสามารถยึดคืนและส่งมอบอำนาจนั้นให้แก่คนที่เหมาะสมกว่าได้

3. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาในการศึกษาเรื่อง “ปรัชญาขงจื้อว่าด้วยเรื่องของผู้หญิง” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ปรัชญาขงจื้อเป็นแนวความคิดการสร้างคนดีให้กับสังคมโดยการกำหนดกรอบหน้าที่และความประพฤติเอาไว้ให้คนทำตามอย่างเคร่งครัด ปรมาจารย์ขงจื้อไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้หญิงในสังคมเท่าไหร่นัก มีเพียงกล่าวถึงอย่างผิวเผินเพียงไม่กี่ประโยค แต่ก็ทำให้นักคิดขงจื้อรุ่นต่อ ๆ ภายไปตีความต่อ ๆ กันไป โดยอิงหลักแนวคิดขงจื้อที่มีอยู่แล้ว และกลายเป็นหลักปฏิบัติอย่างคร่ำ ๆ ให้ผู้หญิงในสังคมช่วงเวลานั้นได้รู้จักหน้าที่ของตนเอง

การที่ปรมาจารย์ขงจื้อไม่พูดถึงผู้หญิงนี้เองที่ทำให้ผู้หญิงในสังคมขงจื้อถูกกีดกันออกจากการศึกษาที่ใช้แนวคิดขงจื้อเป็นหลักสูตรการศึกษาหลัก จนกระทั่งป็นเจ้าประพันธ์วรรณกรรมเดือนหญิงขึ้นมาเพื่อสั่งสอนลูกสาว และเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดวรรณกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสั่งสอนผู้หญิงให้รู้หน้าที่ของตนเหมือนกับคัมภีร์ขงจื้อที่ผู้ชายใช้ศึกษามากมายตามมา

ทั้งแนวคิดขงจื้อทั่วไปและแนวคิดขงจื้อที่ปรากฏในวรรณกรรมสอนหญิงทั้งหลายนั้นมีจุดร่วมกันตรงที่มุมมองของสังคมที่มีต่อผู้หญิง คือ ผู้หญิงคือผู้น้อย ผู้ตาม ผู้ที่ไม่มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมนอกบ้าน ตัวตนของผู้หญิงในสังคมโบราณนั้นเลือนรางมาก เพราะสำหรับผู้หญิงแล้ว การออกจากบ้านแทบจะเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ การจะสร้างคุณงามความดีให้เป็นทีเลื่องลือนั้นจึงยากกว่ามาก ตัวตนของผู้หญิงจึงค่อย ๆ เลือนหายไปจากสังคม

แม้ความเข้มข้นของหลักปรัชญาขงจื้อนั้นค่อย ๆ จางลงไปตามการเวลา แต่สังคมเอเชียเป็นสังคมที่ปรัชญาขงจื้อฝังรากลึกและมีส่วนในการหล่อหลอมสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน ทำให้แนวคิดขงจื้อที่มีต่อผู้หญิงยังคงหลงเหลืออยู่อย่างเข้มข้นในสังคมปัจจุบัน วรรณกรรมสอนหญิงนริจตุปกรณ์ กลายเป็นต้นแบบให้เกิดวรรณกรรม กวี และบทเรียนมากมายที่กดทับอิสระและสิทธิในร่างกายตนเองของผู้หญิงสมัยใหม่

บรรณานุกรม

บทความวารสาร

- กรศิริ คตภูธร และชูชิต ชายทวีป. (2557). การศึกษาหลักจริยศาสตร์ของขงจื้อ. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**, 3(2), 12-24.
- กฤตพร มานูรัตน์วงศ์ และสุรีย์ ชุณหเรืองเดช. (2562). การศึกษาเปรียบเทียบคำสอนสตรีของจีนเรื่อง Nu Jie, Nei Xun, Nu Lunyu, Nufan Jielu กับวรรณกรรมคำสอนสตรีของไทยในลักษณะเดียวกัน. **วารสารจีนวิทยา**, 13(8), 148-184.
- รติรัตน์ กุญแจทอง. (2559). เตือนหญิง: วรรณกรรมสอนหญิงที่ประพันธ์ขึ้นภายใต้วัฒนธรรมขงจื้อ. **วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, 9(1), 50-72.
- สุวัฒน์ ทาสุคนธ์. (2559). ความคิดของขงจื้อเพื่อสังคมที่เป็นสุข. **วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์**, 35(1), 65-88.
- Li, C. (2002). Confucianism and Feminist Concerns: Overcoming the Confucian 'Gender Complex'. **Journal of Chinese Philosophy**, 27(2), 187-199.
- Wang, R. R. (2005). Dong Zhongshu's Transformation of "Yin-Yang" Theory and Contesting of Gender Identity. **Philosophy East and West**, 55(2), 209-231.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- สถาบันขงจื้อมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. (2021). **ปรัชญาความคิดขงจื้อ**. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม, จาก <http://www.ci.au.edu/th/index.php/about/2015-08-24-11-58-20>
- หนุ่มพรหมจรรย์. (นามแฝง). (2019). **พรหมจรรย์ พันธนาการหรือเกียรติยศ**. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม พ.ศ. 2565, จาก <https://www.arsomsiam.com/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B9%8C/>
- Batista, J. (2017). **The Confucianism-Feminism Conflict: Why a New Understanding is Necessary**. Retrieved August 2, 2021, From <https://www.schwarzmanscholars.org/events-and-news/confucianism-feminism-conflict-new-understanding-necessary/>

- Campion, A. (2005). **The Changing Role of Women During the Rise of Neo-Confucianism**. Retrieved July 29, 2021, From http://ali.ethanet.com/Women_NeoConfucianism.pdf
- Confucian Views and Traditions Regarding Women**. (2016). Retrieved August 2, 2021, From <https://factsanddetails.com/china/cat3/sub9/entry-5562.html#chapter-1>
- Nguyen Thi Van. (2014). **Confucianism “Three Obediences and Four Virtues” Theory and Its Impacts on Vietnamese Women Nowadays**. Retrieved December 21, 2021, From https://hcma.vn/Uploads/2014/6/4/nguyen_thi_van_en.pdf
- Pang-White, A. A. (2016). **Confucius and the Four Books for Women (Nü Sishu 《女四書》)**. Retrieved August 2, 2021, From https://www.Academia.edu/36360678/Confucius_and_the_Four_Books_for_Women_N%C3%BC_Si_shu_%E5%A5%B3%E5%9B%9B%E6%9B%B8_
- Pang-White, A. A. (2018). **The Confucian Four Books For Women: A New Translation of The Nü Sishu and the Commentary of Wang Xiang**. Retrieved December 15, 2021, From <https://dokumen.pub/download/the-confucian-four-books-for-women-a-new-translation-of-the-nu-sishu-and-the-commentary-of-wang-xiang-2017042814-2017061371-9780190460907-9780190460914-9780190460884-9780190460891.html>
- Pinthong, S. (2021). **ปรัชญาลัทธิขงจื๊อว่าด้วยเรื่องสตรี**. Retrieved August 2, From https://sites.google.com/a/elearning.cmu.ac.th/570110464_srisakoon/bth-thi-2-xe-kk-sar-laea-ngan-wicay-thi-keiywkhxng/prachya-laththi-khng-cux

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวจารุกัญญา ตั้งจิตพัฒนา
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2543
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	14/1142 หมู่13 ซ.15/1 หมู่บ้านบัวทองธานี ถ.ตลิ่งชัน- สุพรรณบุรี ต.บางบัวทอง อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110
หมายเลขโทรศัพท์	094-993-7272
E-mail Address	Tangjitpattana_j@silpakorn.edu
ประวัติการศึกษา	
ปี 2561	สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเตรียม อุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี
ปี 2561	เข้าศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัย ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
ปี 2564	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ สาขา เอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนาม จันทร์ จังหวัดนครปฐม